

Mostovi Balkana (2033): Regionalna Borba Protiv Prekograničnog Kriminala

Nakon uspješne digitalizacije pravosuđa i sigurnosti na nacionalnom nivou u Bosni i Hercegovini, postalo je evidentno da organizovani kriminal i korupcija ne poznaju administrativne granice. Novac stečen korupcijom često se prenosi u susjedne zemlje, a kriminalne grupe djeluju fluidno preko granica.

Kao inženjerka informatike, shvatila sam da moramo primijeniti isti nivo digitalne integracije, koji smo koristili unutar BiH, i na regionalni nivo. To je bio poticaj za projekat Mostovi Balkana (2033), regionalnu inicijativu usmjerenu na stvaranje sigurne, kriptovane platforme za razmjenu obavještajnih i istražnih podataka o kriminalu. Ključni rezultat ovog projekta je uspostavljanje trajne, operativne saradnje sa Srbijom i Hrvatskom u borbi protiv prekogranične korupcije i organizovanog kriminala.

Problem: "Silosi" Kriminalnih Podataka na Balkanu

Prije projekta "Mostovi Balkana", borba protiv prekograničnog kriminala bila je izuzetno spora i neefikasna zbog:

Birokratskih Barijera

Razmjena podataka odvijala se putem sporih diplomatskih kanala, pravne pomoći ili putem zahtjeva koji su trajali sedmicama ili mjesecima.

Neusklađenost Formata

Svaka zemlja koristila je vlastite, nekompatibilne baze podataka i enkripcijske standarde, čineći automatsku razmjenu gotovo nemogućom.

Nedostatak Povjerenja

Postojalo je duboko ukorijenjeno nepovjerenje u sigurnost i integritet informacija razmijenjenih sa susjednim agencijama.

Ova fragmentiranost omogućavala je kriminalnim mrežama da iskoriste granice kao sigurne zone, znajući da će sporost birokratije i neusklađenost sistema zaštititi njihovo djelovanje.

Rješenje: Mostovi Balkana – Sigurna Platforma za Regionalnu Saradnju

"Mostovi Balkana" je uspostavio jedinstveni digitalni most između sigurnosnih i pravosudnih agencija Bosne i Hercegovine, Srbije i Hrvatske.

3.1. Kriptovani Komunikacijski Kanal (Secure Data Tunnel)

Glavni tehnički izazov bio je uspostavljanje sigurnog kanala za razmjenu izuzetno osjetljivih podataka.

End-to-End Kriptografija

Implementirali smo napredne protokole za end-to-end enkripciju, osiguravajući da se podaci razmjenjuju direktno između ovlaštenih agencija (npr. MUP-ovi i Tužilaštva), bez mogućnosti presretanja ili manipulacije.

Standardizovani API Protokoli

Sтворila sam standardizovani API (Application Programming Interface) koji omogućava da se podaci iz tri različita nacionalna sistema (koji koriste različit softver) automatski formatiraju i prenesu na jedinstven i čitljiv način.

Digitalni Dnevnik (Audit Log)

Svaka radnja (slanje zahtjeva, pristup podacima, preuzimanje izvještaja) digitalno se bilježi i kriptografski štiti, osiguravajući punu revizijsku sljedivost i odgovornost.

3.2. Zajednička Analitička Platforma (Cross-Border Intelligence)

Najveća snaga projekta je u mogućnosti da se podaci iz tri zemlje analiziraju zajedno.

1

Automatsko Uspoređivanje (Cross-Referencing)

Platforma automatski prepoznaće i spaja sumnjiće obrasce koji se protežu preko granica:

- Povezane Finansijske Transakcije: Praćenje novčanih tokova sumnjivog porijekla između bankarskih sistema tri države.
- Povezana Lica: Otkrivanje skrivenih veza između kompanija, direktora i osoba koje su pod istragom u različitim zemljama (npr. ista osoba je osumnjičena za korupciju u BiH, a vlasnik je sumnjiće firme u Srbiji i nekretnine u Hrvatskoj).

2

Geoprostorna Vizualizacija

Kriminalne mreže vizualiziraju se na jedinstvenoj interaktivnoj mapi koja prikazuje sumnjiće lokacije, rute i operativne centre u sve tri zemlje, omogućavajući timovima da planiraju koordinisane akcije.

3.3. Zajednički Operativni Standardi i Obuka

Moja uloga nije bila samo tehnička, već i u koordinaciji obuke i standarda.

Standardizacija Meta-Podataka

Agencije su obučene da koriste zajedničke standarde za označavanje kriminalnih podataka (imena, datumi, vrste prekršaja) kako bi AI sistemi mogli efikasno pretraživati baze.

Regionalni Operativni Centar (ROC)

Uspostavljen je virtualni centar gdje predstavnici triju zemalja mogu u realnom vremenu razgovarati i koordinirati operacije koristeći sigurnu komunikaciju unutar platforme.

3.4. Pravni Okvir i Protokoli Povjerenja

Implementacija ovakve platforme zahtjevala je rješavanje složenih pravnih i političkih pitanja između tri suverene države. Moj doprinos uključivao je i tehničku podršku u kreiranju Regionalnog Sporazuma o Digitalnoj Razmjeni Podataka.

- Definisanje Metapodataka i Granice Privatnosti

Uz pomoć pravnih eksperata, precizno smo definirali koji tipovi podataka su dozvoljeni za razmjenu (npr. samo podaci s visokim stepenom sumnje na organizovani kriminal ili korupciju) i implementirali smo mehanizam automatske anonimizacije ličnih podataka koji nisu direktno relevantni za istragu. Platforma poštuje i domaće zakone o zaštiti ličnih podataka i EU GDPR standarde, čime se jača povjerenje.

- Mehanizam Zahtjeva i Odobrenja

Iako je razmjena digitalizovana i brza, ostao je na snazi striktni protokol "Zahtjev-Odobrenje" (*Request-Approval*). Nijedna agencija ne može automatski preuzeti podatke; zahtjev mora biti poslan, a ovlaštena osoba u drugoj zemlji mora ga digitalno odobriti, s tim da je vrijeme za obradu zahtjeva ograničeno na 24 sata putem platforme.

- Neutralnost i Održivost

Platforma je dizajnirana kao neutralan servis, bez političkog uticaja jedne zemlje nad drugom. Sva tri MUP-a i Tužilaštva su uložila jednake resurse u održavanje i razvoj sistema, osiguravajući njegovu dugoročnu održivost.

3.5. Proširenje Vidnog Polja (Future Scoping)

Arhitektura "Mostova Balkana" je dizajnirana da bude modularna i prilagodljiva budućem širenju.

Skalabilnost

Infrastruktura je postavljena tako da može primiti nove partnere (npr. Crna Gora, Sjeverna Makedonija, Albanija), uz minimalne tehničke intervencije. Standardizovani API protokoli omogućavaju brzu integraciju novih članica.

Integracija s Europolom/Interpolom

Platforma je tehnički kompatibilna s Europskom mrežom za razmjenu podataka (npr. SIE NA), što u budućnosti olakšava BiH, Srbiji i Hrvatskoj integraciju u šire europske sigurnosne mreže. Ovo pozicionira projekat kao strateški korak ka EU integracijama u oblasti pravosuđa i unutrašnjih poslova.

4. Mjerljivi Uticaj i Rezultati: Detaljnije Operativne Pobjede

Uspjeh projekta nije samo u saradnji, već i u konkretnim operativnim rezultatima.

45-60

Dana

Prosječna obrada zahtjeva prije projekta

nekoliko

Sati

Razmjena ključnih obavještajnih informacija
nakon implementacije

stotine miliona

KM

Vrijednost koordinisane zapljene imovine

• Poboljšana Efikasnost Istrage

Prije projekta, prosječna obrada zahtjeva za pravnu pomoć trajala je *45 do 60 dana*. Nakon implementacije, razmjena ključnih obavještajnih informacija smanjena je na nekoliko sati, čime je povećana šansa za uspješno hapšenje i zapljenu imovine.

• Multijurisdikcijske Zapljene Imovine

Zajednička analiza finansijskih tokova otkrila je imovinu stečenu kriminalom u sve tri zemlje, što je dovelo do koordinisane zapljene imovine u ukupnoj vrijednosti koja prelazi stotine miliona konvertibilnih maraka.

• Edukacija Kroz Praksu

Kroz rad na platformi, stvorena je generacija istražitelja i tužitelja koji su obučeni za rad u digitalnom, prekograničnom okruženju, podižući time ukupan regionalni nivo cybersigurnosnih sposobnosti.

Zaključak: Informatikom do Sigurnog Balkana

Projekat "Mostovi Balkana" je dokaz da se digitalna transformacija može primjeniti i na najsloženije međudržavne odnose. Kroz informatičku diplomatiju i naprednu kriptografiju, mi smo transformisali sporne granice u tačke saradnje, čineći Balkan sigurnijim i efikasnijim u borbi protiv transnacionalnog kriminala. Ovo je najveći regionalni uspjeh BiH u protekloj deceniji, postignut isključivo snagom tehnološke inovacije.